

А надворі — літо

Оповідання Кім Еран — мов розмови з давнім-добрим другом. Про болісні втрати, прикрі таємниці, великі та маленькі трагедії, людей, якими вони є насправді. Про те, що зворохоблює уяву і пронизує до кісток. Авторці вдається достукатися до серця кожного й кожної своїм майстерним словом, а часом і не менш майстерними «білими плямами» — бо навіть мовчання Кім Еран зрозуміле й прозоре.

Прості й невимушені слова складаються в двоєдині речення: журливі й водночас сповнені надії та віри в найкраще в людині.

Кім Еран
А НАДВОРИ-
ЛІТО 바깥은 여름

оповідання

З корейської переклала
Ханна Кузьменко

Анотація

Оповідання Кім Еран — мов розмови з давнім-добрим другом. Про болісні втрати, прикрі таємниці, великі та маленькі трагедії, людей, якими вони є насправді. Про те, що зворохоблює уяву і пронизує до кісток. Авторці вдається достукатися до серця кожного й кожної своїм майстерним словом, а часом і не менш майстерними «білими плямами» — бо навіть мовчання Кім Еран зрозуміле й прозоре. Прості й невимушені слова складаються в двоєдині речення: журливі й водночас сповнені надії та віри в найкраще в людині.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати в будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

ISBN 978-617-553-025-2

© Ханна Кузьменко, український переклад, 2023

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2023

Настає зима

На годиннику за північ. Дружина каже, що хоче поклеїти шпалери.

— Зараз?

— Ага.

Розгублено завмер на софі, та все ж підвівся.

— Гаразд.

Давно не чув від неї побажань зробити щось разом. Тож пішов на лоджію діставати із шафи шпалери. Самоклеїні шпалери з найближчого гіпермаркету по двадцять з гаком тисяч вон за рулон, що купили не так давно. Ширина, як мої плечі, а важать добряче — ще б пак, десять метрів довжиною. Читаю рекомендації на пакуванні, а самому все менше подобається ця ідея. Очей від шпалер не відводжу, та все ж бачу: світло у вітальні, як горіло, так і горить. Гучно перепитую:

— То зараз клеїмо?

Того місяця в нас гостювала мама. Хотіла допомогти нам з хатніми справами, бо ж у нас одвічно нема на те часу. Тільки приїхала, тільки розклала речі, а вже мете й миє до блиску кожний куток. Відсортувала пошту, розібрала вентилятор і протерла кожну пліщю. Полила напівживий фікус, приготувала свинину з перепелиними яйцями у соєвому соусі. Пряний запах розносився по всій хаті — натушкувала-бо й анчоусів з гострим перцем. Насмажила норі, замаринувала закусок, розібрала хаос у морозильнику. Дружина ж лише зрідка поглядала в мамин бік. Мовчки терпіла беззлісне мамине бурчання, яке для пенсіонерів — звичайне діло. Хоча я б не сказав, що справа в терплячості. Було таке відчуття, ніби дружина й не помічає, що довкола відбувається. Може, навіть і не хоче помічати. Важко

описати її поведінку. Одним словом, мамині старання лишались поза увагою дружини. І це зачіпало за живе.

Мабуть, на десятий день, що мама жила з нами, чую посеред ночі: «Бабам!» з кухні. Прибігаю на шум і бачу на підлозі маму, нажахану, заляпану чимось багряним. Ніби когось закатували просто перед нею. У руках банка, в якій був малиновий сік. Той, що не так давно з дитсадочка прислали. Ми ж хотіли дарунок повернути, тож і не чіпали. Вочевидь, мама надто рвучко відкрила кришку, от банка й вибухнула. Не лише мамина нічна сорочка, а й стіл, підлога, рисоварка й чайник — усе довкола стало багряним. Найжахучіший вигляд мала стіна навпроти столу. Пастельно-оливкові до цього шпалери пістрявіли криваво-червоним, ніби на нас хто зуба заточив і вирішив зробити шкоду, накалякавши образливих слів на стінці.

— Йой, що ж я наробила, як шкода! — заголосила мама, розгублено озираючись довкола себе. — У горлі пересохло... Тож і подумала, як ви таке не п'єте...

— Мамо, ти як? Не вдарилася? — кинувся до неї, допоміг підвестися.

Мама все бідкалася: «Бач, старість не радість», «Все для людей... Це ж треба таке продавати», «Мабуть, забродило, от і бабахнуло». Відмиватися до ванни не побігла, спершу схопила паперові рушники й взялась терти підлогу. Не схоже на неї: зазвичай взяла б ганчірку, бо «нащо переводити дарма серветки?»

— Облиш, мамо. Краще я сам.

Не розгинаючи спину, скопив очі на дружину. Шукав підтримку в її очах. «Ми все самі приберемо, еге ж?» Та дружина, що увесь час мовчазно стовбичила поруч, глухо виплюнула:

— Якого біса...

Мама так і залякла із серветкою в руці, підвела очі. На якусь мить запала абсолютна тиша. Зі стіни й далі накрапувала червонувата жижа й залишала на шпалерах довгі брудні патьоки. А дружина ніби й не помічала гнітючої атмосфери, вела далі:

— Ну й що це?

— Міджін, — стискаю її зап'ясток, натякаючи: досить.

А вона як завие, голосно, надривно, чи то від люті, чи то шукаючи підтримки й розуміння:

— Ти подивись на цей жах!

Сюди ми переїхали торік навесні. П'ятдесят квадратних метрів у багатоповерхівці, збудованій років двадцять тому. Всі диву давалися: брати кредит на житло в такий час? Ми ж не втримались, побачивши ціну. За оренду зрештою заплатили б стільки ж, а от знайти квартиру для найму, щоб ідеально нам пасувала, було нелегко, та й перспектива переїздів не радувала. Думали, вагалися, та все ж придбали цю квартиру. Половину вартості покрили першим внеском. Звісно, думка про щомісячні платежі та відсотки за кредит мулила серце, проте тішило одне: гроші тепер ідуть не до чужого гаманця, а на власну оселю, і хай кажуть, що поміняли один гаманець на інший, значно більший — мовляв, житловий комплекс, зрештою, теж комусь належить. Дружина раділа: тепер можна не переводити Йону з дитсадочка до дитсадочка. А це, як вона казала, для неї був найбільший плюс. Та й повітря чистіше, ніж у Сеулі, а от інфраструктура нічим не гірша.

— Мені теж подобається, — пролепотів собі і Йону, коли купували квартиру.

Нерідко бувало, грається собі з конструктором чи розглядає малюнки у книжечках та й вставить раптом свої п'ять копійок до розмови дорослих, забелькоче без упину щось кумедне.

— Чому, сину? Чому подобається? — пригортаючи до себе Йону й копіюючи його дитячий голосок, запитала Міджін, та не встиг малий відповісти, а її обличчя, як і в будь-якої мами, вже засяяло щастям і гордістю.

— Бібіки, тут багато бібік! Клас! — лопотав Йону рожевим слинявим язичком.

Певне, побачив із вікон лоджії автівки, що тулилися одна до одної у заторі на широчезній автостраді.

Спершу все ніяк не міг звикнути до думки, що маю свою хату. Хоч фактично ще не до кінця мою власну. Ніби нарешті пускаєш коріння після двадцяти з гаком років кочівництва, переїздив з однієї квартири на іншу. Молодий корінець пробиває собі шлях крізь темряву ґрунту, а довкола бринять то привітання, то несхвальні зітхання, відлунюючи в твоїй голові. Повертаєшся додому з роботи, приймаєш душ, а тоді падаєш у ліжко, де тебе чекає нерозлучна пара: відчуття гордості за себе разом із тривогою. Відчуття, ніби подолав нелегкий шлях. Як втома, навалюється спокій: хоч ще й не досяг мети, та вона вже не за межами досяжного. Втомився уявляти собі, скільки ще втоми чекає попереду — така собі знемога відчувати знемогу. Та на негативні думки старався не зважати. Навіював сам собі, що ще легко викрутився, обрав вполовину легший шлях, ніж сотні інших чоловіків і батьків. І то була чиста правда, принаймні якийсь час. У мене хоча би було право вибору.

Першого дня тут, коли на руках уже був підписаний договір купівлі-продажу, увімкнув телевізор. Натрапив на розважальне шоу: зіркові гості, розбившись на команди, змагалися між собою. Що більше людей втулиться разом на один аркуш паперу, прилипнувши один до одного, що довше так простоять, то краще, за тими й перемога. Я реготав собі з бляшанкою пива в руці, спостерігаючи, як учасники хапаються один за одного, корчать кумедні гримаси, а дехто, не витримавши, валиться

додолу, бо аркуш, стараннями провідника шоу, стає все менший і менший. А згодом відчув себе у їхній шкірі. Стою на одній нозі, хитаюся із сином на руках, підтримую дружину, а мій аркушик половиниться й половиниться. І все ж не програю, щасливо всміхаюся на камеру. Приятелі з університету всі як один заздрісно вітали: не всі в такому віці мають своє житло. «Був бідняк, став бідняк з хатою», — сором'язливо виправдовувався перед ними. Один з товаришів на це відповів: «Ну й радій, бо я й досі просто бідняк». По черзі справили новосілля: то з батьками, то з друзями, то з колегами. Наготували смачненького, весело підіймали келихи, і зовсім не відчували себе боржниками. Ніби у договорі, у паперах по кредиту вписане не моє ім'я. Бувало, прокинувся на світанку, піду до вбиральні, та дорогою завмираю в темній вітальні. І тільки коли переконаюсь, що все на своєму місці, відкриваю двері до ванної.

Не менш ніж півроку Міджін старанно облаштовувала дім. Весь вільний час втілювала в життя ідеї, які знайшла в інтернеті: «дизайн маленької квартири», «меблі своїми руками» і таке інше. Правду кажучи, то, скоріш, було її палке бажання осісти на одному місці, ніж моє. Університетські роки провела в гуртожитку, кілька років опісля — по бібліотеках, підпрацьовуючи репетитором. Наприкінці дня на неї чекало не тепле ліжко, а фольгований килимок, що носила із собою по читальнях[1], де і спала. Такий килимок, що зазвичай беруть із собою на пікнік — легкий та компактний, і викинути не шкода. Тричі вона складала іспит на держслужбовця, тричі — невдало. Тож, врешті-решт, облишила цю ідею і влаштувалася в освітній центр, де школярів готували до іспитів, щоправда, не викладачем, а менеджером. Як ми одружилися, виявилось, вона безплідна. Лікування, два викидні, та, нарешті, народився Йону. Змінили п'ять квартир, і от, маємо власну. Такі-от десять божевільних років. Відтепер вихідні Міджін проводила на

лоджії: щось різала, фарбувала, майструвала. Її руки подарували нове життя ліжку, столу й стільцям, комоду, що вірно служили нам роками. Старі коричневі стільці пофарбувала наново — у кремовий колір, а обідній стіл — у помаранчевий: хотіла додати більше барв у наше життя. Сина ж і близько не підпускала до молотків, пилок та інших інструментів, завжди замикала двері лоджії. Малий прилипав носом до скляних дверцят і заливався сльозами, вередував, тож я хапав його в оберемок і йшов на дитячий майданчик. Ще кілька місяців удома смерділо фарбою, клеєм і лаком. Міджін подобались меблі в скандинавському стилі, а от ціни на них не подобалися. Тож нічого не лишалося, як зробити їх власноруч. Воліла не просто знати, а й відчувати, що значить жити у власній оселі. Тепер практичність відійшла на другий план. Дружина втомилася бачити незугарні речі довкола себе. Хотіла дозволити собі витребеньки, безглузді дрібнички, щось не для побуту, а для душі.

Вітальню й кухню облаштовувала особливо старанно. Для вітальні замовила в інтернеті невеликий диванчик, дешевенький — під тканинною оббивкою поролон і тирса. Я не втручався. Якщо вже питала мою думку, погоджувався з її вибором: «Непогано» чи «Нічого так». Звісно, нічого проти оновлення старенької квартири я не мав. Та й бадьорий настрої дружини передавався і мені. Біля дивана поставила гарненький фікус. На той час можна було вже не переживати, що Йону потягне до рота декоративні камінці з горщика чи листячко рослини. Сама змайструвала дерев'яну поличку, на яку поставила бляшанки з написами англійською на кшталт «LOVE» або «HAPPINESS». Призначення тих бляшанок, далєбі, було для мене таємницею. На одній зі стін повісила мотузок, яким, ніби білизну, причепила манюсінькими прищіпками наші світлини. Проте, чогось їй не вистачало, тож ще й наліпки на стіну поклеїла. Деревце, а на ньому три пташки.

Кімната навпроти кухні стала дитячою. До цього в сина власної кімнати не було. Малий полюбляв заникатись у якийсь куточок, отож Міджін накупила тканини й саморуч зробила йому вігвам. Йону із самого народження цікавило все: залізе в кожну щілину, тягне до рота запилюжені рученята, вдивляється у волосинку, що помітить на підлозі. На вікна в його кімнатці повісили ролети зі зображенням героїв мультику про машинки, на двері — абетку. «А — автобус», «Б — білочка», поруч із кожною літерою — малюночок. Йону якраз вчився читати й писати. Та чи дурне було, чи надто мале, вкладеш йому в руку олівець — замість вимальовувати літери, лишить каракулі просто на підлозі, яку щойно начисто вимила його мати. Характер Міджін мала спокійний, та коли бачила, як її старанням приведена до ладу квартира занурюється в хаос, зривалась на крик. Пам'ятаю, одного разу добряче перегнула палицю. Йону ж не переймався тим, заважає він мамі чи ні: пхав пальці до рота й слинявив усе довкола, рвав свої книжечки, пританцьовував, тільки-но зачувши музику. Любив бавитися під столом. Лепетав щось незв'язне зі свого вігвама, аж доки не зморить його сон. Дивишся на його оспале невинне личко, і не віриться, що на це дитя можна гніватися, ладний все йому пробачити. Неймовірно, та здавалося, що за кілька годин сну встигає рости й змінюватись. Діти надто швидко дорослішають, щемить від того серце. Спостерігаючи за сином, зрозумів, яка дивовижна річ — час: як багато він вирішує в нашому житті, як можуть змінити нас кілька місяців — з березня по липень, з травня по вересень.

Що шокувало нас найбільше, коли вперше побачили цю квартиру, то це стіна на кухні. Єдине, що «скрашувало» жалюгідність обстановки, хоч ніяк у неї не вписувалось, різало око. Страхітні тюльпанчики на білому тлі шпалер, квітковий візерунок, що був популярний бозна-скільки років тому. То тут, то там виднілися жовті плями й чорні цяточки, що не

покращувало ситуації — навіть уявити страшно, що то було. Дружина кинула прискіпливий погляд на те жахіття і прошепотіла до мене:

— Я б на місці власника поклеїла б геть інші шпалери. Щось простеньке й світле, ненав'язливе. Головне — знати, як усе грамотно розмістити й який колір для стін обрати. Та тут усі й помиляються зазвичай.

Сказала те, ніби була відомою дизайнеркою. Хоч сама до того вже розривалася між роботою та дитиною, що саму себе до ладу не могла привести.

— Знаєш, у нас удома зараз не краще.

— Так у нас же дитина, — вибалушила на мене здивовані очі.

Їй страх як не подобалося, коли я хоч слово казав щодо хатніх справ або виховання малого.

— От, дивись, тут, мабуть, теж були діти, — невдоволено кинула мені й тицьнула пальцем у бік вимикача, де красувалася дитяча наліпка. — Та й у нас зараз нема стільки простору, як тут. А в тисняві — прибирай не прибирай, краще не стане.

Як робили ремонт, перш ніж заселитися, Міджін одразу зайнялася тією стінкою. Для вітальні й кухні обрала білі шпалери. Та одну стіну — навпроти мийки — вирішила зробити оливковою. Як «акцент». Викликала майстра, щоб поклеїв. І її слова справдилися: оселя дійсно «ожила», набула простору. Навпроти тієї стіни поставили стіл. Світло-помаранчева стільниця на матових ніжках зі світлого дерева. Дивишся — і тепло стає на душі. Це був для нас і обідній, і письмовий стіл, тут і їли, і чаювали. На столі розмістилися чайник і коробочки із чаєм, вітаміни та горішки. Естетики додавала й механічна кавомолка, що разом із прозорою банкою, наповненою кавовими зернами, теж знайшли собі місце на столі. День у день ми разом сідали за той обідній стіл. Хіба що гості прийдуть — тоді їли у вітальні. Я і Міджін вмощувались на лаву, Йону на

дитячий стільчик. Так летіли день за днем, пори року змінювали одна одну. Так пролетить і життя. Три зубні щітки у склянці у ванній, різновеликі шкарпетки на сушарці, дитяче сидіння для унітаза — все, що бачиш, чим користуєшся щодня, зрештою, і є чудом, усе це пише твою історію. Так і з тим столом: за ним годували Йону, сварили його, сміялися над дитячим його лепотінням, хоч, схаменувшись, і намагалися стримуватись — треба ж підтримувати «батьківський авторитет» у його очах. Тут син вчився самотійно їсти, промахувався повз рота й замузувався, заповзав під стільці, скиглив, белькотів своїм нетвердим рожевим язичком кумедні речі. Саме там, за тим обіднім столом. Навпроти оливкового кольору стінки. Тієї, що зараз замизгана малиновим соком, який отримали з дитсадка.

Про той інцидент між собою говорити уникали. Про той день загалом, той довгий, «жахучий день», як висловились Міджін. Наступного дня мама поїхала, а ми повернулися до рутини, принаймні намагались. Із кожним буває таке: неосяжне щось під назвою «час» летить, наче перемотана кінострічка. Все рухається, обертається: світ, пори року, декорації нашого життя. Все, окрім нас. І здається, цей коловорот усе вужчий і вужчий, незабаром проковтне нашу родину. Та завдяки ньому розквітають квіти, дме вітер, тане сніг і пускають бруньки дерева. Щось він забирає, щось породжує натомість.

Весна того року забрала в нас Йону. Попав під колеса машини, що розвозила вихованців дитсадка, коли та дала задній хід. На місці й відійшов. П'ятдесят місяців — усе, що йому було відведено. Не побачив свою п'яту весну, п'яте літо й осінь. Іноді його непослух дратував до чортиків, та такими вже є діти. Бувало, обійме своїми тоненькими, як гілочки, рученятами, поплескає по спині, втішаючи. І де тільки того навчився? Тепер і не пригорнеш його, не приголубиш. Не насвариш, не нагодуєш, спати не вкладеш, не витреш йому

сльози, не подаруєш цілунок. Коли відвезли тіло до крематорію, дружина не сказала «Прощавай». Обмацуючи руками його фотокартку, сказала: «Спи солодко», ніби ще зустрінуться.

Директор дитсадка від подібних речей був застрахований. Водій, що збив Йону, звісно ж, теж мав страховку від нещасних випадків на дорозі. Тож ми отримали виплату від страхової компанії, не велику й не малу суму, плату за безцінне. У дитсадку, вочевидь, вважали, що справа закрита. Звільнили водія, а разом з ним і виховательку, що не вгледіла дитину. *Чого ще від них очікуємо?* Ясна річ, в обличчя цього не казали, та про те явно свідчила поведінка та вирази облич, з якими нас зустрічали. Ще й серед сусідів ширилися плітки, від яких волосся ставало дибки. Мовляв, я у виплатах *гарно* тямлю, сам-бо у страховій компанії працюю... Як уперше те почув, аж засіпався: що я чую? І найжахливіше, що були такі, хто щиро вірили чорним язикам. Міджін звільнилася з роботи й сиділа вдома відлюдницею. Якби була моя воля, я й сам плюнув би на все. Та згадував про щомісячні виплати по кредиту, високі відсоткові внески, плату за комунальні, страхування, мобільний зв'язок. Однією тільки моєю зарплатнею вже не обійдешся. Тоді мені зателефонували зі страхової компанії, що опікувалася тим злочасним водієм. У їхньому офісі консультант тихим голосом поспівчував моєму горю, а тоді сухо перейшов до справи: пояснив, як можна отримати компенсацію. Та й простягнув мені папірець. Порожні лише два рядки: ім'я та номер рахунку. Що тут пояснювати? Та і сам я бував на місці цього чолов'яги. Діловим тоном обговорював чуже горе. Сидів-сидів, мовчазно втупившись в той аркуш, а тоді вийшов геть. Викурив одна за одною три цигарки. Тримати все у порядку, лагодити те, що несправне — ось вони, обов'язки голови сім'ї. Так уже мене виховували. І от я своєю ж рукою вписую номер картки в той

папірець. Охопило неприємне відчуття, ніби тим самим пробачаю винуватців.

Відтоді втратив лік часу. Усе, що пам'ятаю з того періоду життя — темрява. Клац. Вмикаю світло, повернувшись з роботи. Світло падає на мокре від сліз обличчя дружини, що забилає у закапелок на кухні. Клац. Он її силует, у вітальні, лише одні плечі несамовито здригаються. Кімчі скисло в холодильнику, їдкий тухлий сморід забиває носа, тільки-но розіб'єш яйце до залитої кип'ятком локшини швидкого приготування, на підлозі — зів'яле листя, що скинув чахлий фікус. От і все, що лишилося. Час від часу Міджін поглядала в бік лоджії та примовляла одне й те саме:

— Любий, там, де зараз Йону, певне, краще, ніж тут. Адже тут його нема.

Якось вона попрямувала до магазину, прихопивши кравчучку, та повернулася хвилин за десять. Питаю, що трапилось, а вона мені у відповідь:

— З усіх боків усі аж витріщаються на мене. З тобою теж так?

— Про що це ти?

Вона пояснила:

— Усі косо дивляться. Дивуються, як хтось, хто втратив дитину, має ще сили вдягатися, ходити до магазинів, як може брати участь у дегустаціях товару, торгуватися й купувати щось.

Намагався її заспокоїти: «Не надумуй, не може такого бути». Та Міджін усе рідше виходила на вулицю, все довше сиділа навпроти лоджії, втупившись у вікно. Лячно стало: ще й дружину втрачу.

Клац. Знову вмикаю світло.

— Міджін, може, нам переїхати? — гукаю до дружини, яка згорнулася клубочком у дитячому вігвамику.

У відповідь лише киває на знак згоди, обличчя мокре від сліз. Наступного дня після роботи зазирнув до ріелторської

контори. Ціни на квартири впали на десять мільйонів, якщо не більше, у порівнянні з минулим роком, коли ми придбали нашу. Вийшов з контори, завернув у провулочок й затягнувся цигаркою, а за нею і другою. Зрештою, облишив ідею продати квартиру, перед дружиною лукавив: «Щось усе не купується наша хата». Щоправда, кошти ми мали — оту компенсацію. Ані вóни з того рахунку не витрачали. То була наша мовчазна угода, хоч ні я, ні Міджін жодного разу тієї теми не торкалися.

На посилку, що доставили на наш поріг з дитсадочка, що я, що дружина покосилися з підозрою, наче то був зловісний, дурний знак. Зеленого поняття не мали, що все це може означати. На коробці красувався логотип «Здорова їжа» і напис «Стовідсотковий малиновий сік». Відірвали клейку стрічку, розкрили коробку. Згори — листівка. «Дякуємо за ваші старання! Щасливих свят!» Під клішованим текстом підпис: *Дитячий садок «Сонечко»*. Тогоріч на Чусок отримали пакуночок із сонпьонами[2], які дітки зліпили власноруч. А це щось новеньке. Очевидно, що ми б не мали цього отримати. Мабуть, таким коштовним дарунком керівництво вирішило підкупити батьків, адже після смерті Йону репутація в садочка була не найкраща. Чи то нова вихователька щось наплутала, чи нас іще не встигли викреслити зі списку батьків — невідомо. Міджін цей пакунок збісив:

— Як їм не соромно! Хоч знають, кому це відправили? Якщо так, то вони покидьки, як ні, то останні покидьки!

Я ж собі подумав, що треба відправити назад цю коробку, а поки прибрати подалі з очей. Було це два місяці тому.

Плями все ніяк не хотіли сходити зі стіни. Терли і вологою ганчіркою, і спонжиком для видалення плям, навіть ацетоном наважились протерти — все марно. Звісно, якщо порівнювати з тим, що було на початку, прогрес був, та ідеально чистими

шпалери так і не стали. І не стануть, бо якщо далі терти, тільки порвуться та й годі. Лишалось одне: клеїти нові.

Невдовзі після того, як мама поїхала, були з Міджін у гіпермаркеті. Коли останній раз скуповувалися удвох, навіть не пам'ятаю — так давно було. З порожнім кошиком спустилися ескалатором на підземний поверх, де продавалися лампочки й батарейки, інструменти та подібні речі. Зупинились у відділі шпалер. З полиць на нас дивилися шпалери на будь-який смак: звичайні, самоклеїні, з традиційного паперу ханджі тощо. Рука потягнулася до рулону самоклеїних. Глянув на пакування: «Досить лише п'ять секунд потримати у воді», «Клеїти шпалери — це легко й весело», «Рулон шпалер і ваші руки — більше нічого не потрібно», «Сміливо клейте на старі шпалери». Читаю — і відчуття таке, ніби ті шпалери вже висять поклеєні на нашій стіні, все більше сповнююся впевненості, що ми з цим легко впораємося.

— Може, оці візьмемо?

— Краще без візерунка, — насупилася Міджін.

— Та його ж тут майже нема.

— Вони такі одні?

— Ну, оце тобі точно не сподобається, еге ж?

— Угу.

— То ці — найліпше, що є. Простенькі, візерунок ненав'язливий, та й дрібний — ледь видно.

Мовчанка у відповідь.

— Іншим разом? — питаю.

Бачу, занервувала, не дивиться мені в очі.

— Просто обери щось сам.

Втупився в її обличчя, як був, з рулоном у руках. Зовсім не схоже на кохану. Оздоблення нашої квартири було її прерогативою. А тепер передає право вирішувати мені? Недобрий знак. Озирнувся: поруч разом із нами роздивлялась

асортимент шпалер молода жіночка, рука її трималася за візочок, а у ньому сидів малюк — місяців п'ять на вигляд, не більше. Слиннявою ручкою підносив до рота зоологічне печиво, яке так любив і наш Йону.

Про шпалери дружина не згадувала, ніби ми й не ходили ні в який гіпермаркет. Чи то не було їй вже діла до тієї стіни, чи то сил і бажання не вистачало. Щоразу, коли раніше повертався з роботи, щоразу у вихідні пропонував привести нарешті кухню до ладу, та у відповідь чув одне: «Не сьогодні». Дивно таке чути від людини, яка ніколи бодай однієї немытої тарілочки на завтра не залишала. А дружина зазвичай не лише вимивала до блиску, а й витирала досуха весь посуд. Вважала, що будь-яка справа піде в рази легше й завзятіше, коли немає «хвостів». Якщо мила виноград, то мила його із содою, а тоді декілька разів промивала водою. Ганчір'я та рушники й ті виварювала чи то з перекисом водню, чи то з кисневим порошком — не знаю, але вони завжди були чисті, аж білі. І щоб ця людина навіть уваги не звертала на спотворену багряним, день у день усе чорнішим і чорнішим плямищем стіну?

— Що можу, сам роблю, але зі шпалерами один я не впораюсь.

Хай як не вмовляв, усе марно. Згодом, втомлений, перестав уже й питати, сам втратив бодай найменше бажання рятувати кухню. І от, треба ж таке, саме сьогодні, за північ у суботу, коли я вже думав вимикати телевізор та йти собі спати, саме зараз, коли вже злипаються очі, дружина пропонує зайнятися тією стіною.

— Міджін, притримай-но он там.

— Тут?

— Ага.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ